

BALTPHARM FORUMS 2016

Antra Liepiņa, farmaceite

Šogad Latvijas un Igaunijas farmaceitus *BaltPharm* forumā bija jāuzņem Lietuvai, kas par norises vietu bija izvēlējusies piejūras pilsētu Klaipēdu. Aizsteidzoties notikumiem priekšā, jāsaka, ka Latvija nākamā gada daudzos foruma dalībniekus aicinās uz mūsu skaisto piejūras pilsētu Jūrmalu.

BaltPharm forums norisa 15. un 16. aprīlī un pulcēja ap 200 Baltijas farmaceitu. Latviju pārstāvēja 43 cilvēku delegācija, kurā bija gan praktizējoši farmaceiti, aptieku vadītāji, lielo aptieku uzņēmumu administrācijas darbinieki, valsts institūciju pārstāvji, gan arī 10 abu universitāšu studenti. Latvijas Farmaceitu biedrības vadību pārstāvēja tās prezidente Kitija Blumfelde, valdes locekle Ilona Rūķe un ētikas komisijas locekle Anna Grigorjeva.

Igauniju šogad pārstāvēja 14 delegāti,

FIP prezidente Karmena Pena un LFB prezidente Kitija Blumfelde spraigā diskusijā darba sesijas pārtraukumā

no kuriem četri bija studenti, bet lietuvieši forumu kuplināja ar 140 delegātiem, no kuriem 15 bija studenti. Forumā pirmā diena bija veltīta Lietuvas farmācijas problēmām un regulējumiem uztura bagātinātāju, tēju,

apiterapijas un homeopātijas jautājumos; darba valoda bija lietuviešu.

Forumā uzstājās Starptautiskās farmaceitu federācijas (FIP) prezidente Karmena Pena (*Carmen Pena*), kas uzsvēra sabiedrības nepieciešamību pēc individuālas farmaceita uzmanības, drošas un atbildīgas zāļu lietošanas pieejamības, obligātiem un papildinošiem pakalpojumiem, kā arī farmaceita kā profesionāļa vajadzību pēc zināšanām un neatkarības savā darbā. Eiropas Savienības Veselības aprūpes un pārtikas drošuma komisārs Vītenis Povils Andriukaitis (*Vytenis Povilas Andriukaitis*) vēstīja Eiropas redzējumu par augu valsts produktiem, to statusu, attīstību un nākotni. Pieredzē ar uztura bagātinātājiem citās Eiropas Savienības dalībvalstīs, konkrēti Beļģijā, dalījās Monsas universitātes (Beļģija) pārstāve lietuviete Vitālija Povilaičite-Petri (*Vitalija Povilaityte-Petri*), uzsverot, ka augu valsts produkti šai valstī ir stingri ierobežoti tirdzniecībai tikai aptiekās.

Delegātu kopējais foto sesijas starplaikā

Lietuvas Veselības ministrijas Farmācijas departamenta direktore Gita Krukiene (*Gita Krukiene*) stāstīja par jaunākajiem farmāciju regulējošiem tiesību aktiem, par vienu no svarīgākajiem minot sabiedrības informēšanu par patentbrīvām zālēm, uzsverot, ka slimību ārstē aktīvā viela, nevis zāļu nosaukums, zāļu iesaiņojuma dizains vai tablešu krāsa, un ka pacientam ir iespēja par zālēm maksāt mazāk, izvēloties patentbrīvās zāles. Atbilstoši Lietuvas valdības 2016. gada rezolūcijai Lietuvas Veselības ministrija veic grozījumus zāļu iegādes kompensācijas sistēmā, kas varētu stāties spēkā šā gada vasaras vidū. Plānots, ka kompensējamo zāļu sarakstā netiks iekļautas zāles, kas ir par 40% dārgākas par lētākajām zālēm šai grupā, kā arī tiks likvidēts pacientu līdzmaksājums zālēm, kuras ir lētākās references grupā (100% kompensācija).

Par Igaunijas farmaceitu nozīmi komplementārās medicīnas un citu farmaceitisko produktu izplatīšanā referēja Igaunijas Farmācijas biedrības prezidents Jāks Kopels (*Jaak Koppel*), norādot globālo tendenču ietekmi uz zāļu un citu farmaceitisko produktu popularitāti un izplatību, minot piemēru, ka 2011. gadā TOP 10 pārdotāko produktu sarakstā ir divi probiotiskie produkti un viens produkts, kas satur D vitamīnu, bet 2015. gada TOP 10 atrodami jau pieci D vitamīnu saturošie līdzekļi un divi probiotiskie līdzekļi. Vērojama tendence, ka pacienti, izvēloties farmaceitiskos produktus, vairāk pakļaujas mārketingam un reklāmai un tikai pēc tam farmaceita un citu aprūpes sistēmas speciālistu viedoklim.

Igaunijas Farmaceitu asociācijas pārstāve Kaidi Sarva (*Kaidi Sarv*) uzsvēra domu, ka farmaceita profesionālā darbībā nepieciešamas zināšanas. Jau pagājušā *BaltPharm* forumā kolēģi, un it sevišķi igauņu farmaceiti, pēc Kitijas Blumfeldes lekcijas izrādīja lielu interesi un uzdeva daudz jautājumu par Latvijas farmācijas speciālistu tālākizglītības sistēmu. Nu viņos nostiprinājusies pārliecība par nepieciešamību stiprināt un attīstīt farmaceitu un farmaceita asistentu kompetenci un

Prezidijs – Latvijas Farmaceitu biedrības prezidente Kitija Blumfelde, Igaunijas Farmācijas biedrības prezidents Jāks Kopels, Lietuvas Farmācijas asociācijas prezidents Eduards Tarasevičs

Eduards Tarasevičs pasniedz viesiem – Vitenim Povilam Andrjukaītim, Karmenai Penai un FIP ģenerāldirektoram Likam Bezansonam (*Luc Besançon*) Lietuvas Farmācijas asociācijas goda diplomus.

arodzināšanas, ka papildu profesionālā apmācība nozīmē kursus un treniņdienas, ko organizē profesionālās asociācijas vai augstskolas. Kaidi izteica cerību, ka Igaunijas valdība arī turpmāk aizstāvēs farmaceitu arodneatkarības centienus, atbalstīs privātās aptiekas un turpinās ceļu uz stipru un pacientorientētu farmāciju Igaunijā.

Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas

klīniskā farmaceite Inese Sviestiņa iepazīstināja ar komplementāro līdzekļu stāvokli Latvijā, koncentrējoties vairāk uz uztura bagātinātājiem. Tika atzīmēts, ka Latvijā reģistrēts vairāk kā 15 000 uztura bagātinātāju, katru gadu tirgū ienāk ap 500 jaunu produktu. Tika norādīts arī uz vairākām problēmām, piemēram, uztura bagātinātāju kvalitātes neaurskatāmību,

Uz diskusijas dalībnieku jautājumiem atbild Jānis Zvejnieks, Inese Sviestiņa, Kaidi Sarva un Jāks Kopels

Kitija Blumfelde un Dace Ķikute aicina nākamgad uz 20. BaltPharm forumu Jūrmalā

Jana Namniece (LU, SIA "Latvijas aptiekas") saņem apsveikumus no Laumas Bolšteinas (Saldus Zaļā aptieka), Toma Blūzmaņa (LFB Rūpniecisko farmaceitu sekcijas vadītājs, SIA "Briz") un Aigara Eniņa (AS "Olainfarm")

lietošanas pētījumu neesamību, ražotāju solījumiem reklāmās un to, kas par to atrodams pierādījummedicīnas rakstu krātuvēs. Jāatzīmē, ka auditorija ar patiesu interesi uz klausīja Ineses minētos piemērus no reālām uztura bagātinātāju reklāmām.

Zāļu valsts aģentūras direktora vietnieks farmācijas jautājumos Jānis Zvejnieks runāja par likumu grozījumiem aptieku jomā, minot arī "noteikumus par uzlīmēm",

kas stājās spēkā ar šo gadu un paredz izsniegt pacientam zāļu iesaiņojumu ar uzlīmi, uz kuras norādīta informācija par pacientu, zālēm un to lietošanu. Likumu grozījumi nosaka, ka slimnīcām paredzētie sekundārie zāļu iesaiņojumi tiek atbilstoši marķēti kā slimnīcu iesaiņojumi. Ja tos nav marķējis zāļu ražotājs, tas veicams lieltirgotavā vai aptiekā. Šīs abas grozījuma normas bija iemesls vētrainām diskusijām Latvijas delegātu starpā neformālā at-

mosfērā. Jaunums ir arī norma, ka farmaceitam, izsniedzot bezrecepšu zāles, jābrīdina pacients, ja līdz šo zāļu derīguma termiņa beigām atlikuši vien divi mēneši. Savukārt, izsniedzot zāles pret recepti, farmaceitam jāpārlicinās, ka pacients, lietojot zāles ārsta noteiktā devā un biežumā, tās izlietos līdz zāļu derīguma termiņa beigām.

Studentiem sestdienas rīts BaltPharm forumā sākās agri, jau no astoņiem rītā to stenda referātus vērtēja komisija, kurā bija arī mūsu profesore Ilze Bārene. Latvijas studenti mūsu valsti pārstāvēja godam – 3. pakāpes diplomu saņēma Janas Namnieces un Agates Akmanes (LU) darbs "Mono un kombinēto tēju patēriņa un lietošanas tendences "Latvijas aptiekās" dažādos Latvijas reģionos", bet Lauma Ozoliņa (RSU) par darbu "Zāļu formu attīstība iekšķīgi lietojamām pulverveida zāļu formām" saņēma 2. pakāpes diplomu.

BaltPharm foruma nobeiguma vakariņās delegātus ar Lūisa Ārmstronga dziesmu "Wonderful world" un trompetes spēli priecēja Klaipeņas mērs Vītauts Grubļausks (Vytautas Grubliauskas), kas uzrunāja delegātus arī BaltPharm foruma atklāšanas rītā.

Nākamā BaltPharm foruma mītnes zeme ir Latvija, un 2017. gadā būs jau 20. BaltPharm forums kopš tā atjaunošanas. Kitija Blumfelde un Dace Ķikute savā atvadā uzrunāja foruma delegātus aicināja ciemos uz Jūrmalu, kur priēžu meža ielokā atjaunotā viesnīcā SemaraH Hotel Lielupe varēs diskutēt par Baltijas farmaceitu problēmām un atzīmēt arī nozīmīgo foruma gadskārtu.

Svētdienas rītā visiem interesentiem bija iespēja iepazīties ar Klaipeņu – pēc iedzīvotāju skaita trešo lielāko Lietuvas pilsētu.

Latvijas Farmaceitu biedrība vēlas pateikties AS "Olainfarm" par atbalstu, nodrošinot Latvijas delegātus ar ērtu autobusu un jauku šoferi Andri, citiem farmācijas un aptieku uzņēmumiem, kas deva iespēju saviem darbiniekiem piedalīties šai starptautiskā forumā. **MM**